

GROENINGEN, LAND VAN WATER EN VEEN

Tussen de steden Groningen en Assen ligt een uniek, groot laagveengebied; 'Groeningen'. Het gebied strekt zich uit van de Marumerlage en het Leekstermeer in het westen, tot aan 't Roegwold en het Schildmeer in het oosten.

Zandruggen en meren
Groeningen wordt doorsneden door enkele zandruggen en je vindt hier verschillende natuurgebieden met meren, moerassen en beken.

Rijk aan cultuurhistorie
In het gevarieerde landschap is veel cultuurhistorie terug te vinden, zoals de landgoederen van de Fraeylemaborg, Nienoord of de Coendersborg. Het is een fantastisch gebied om te recreëren en te genieten van natuur en cultuur. Maar het is ook een heerlijke plek om te wonen, vlak bij het groen.

Klimaat & biodiversiteit
Groeningen is erg belangrijk voor de klimaatopgaven en het vergroten van biodiversiteit. Grote delen van het gebied dienen als wateropvang. De natte gebieden die zo ontstaan vormen de 'huiskamer' van de otter en de bever en van zeldzame vogels en planten. Deze gebieden bieden verkoeling in het omliggende stedelijk gebied, een groene airco.

Beleef Groeningen op jouw manier
Aan de hand van deze kaart kun je Groeningen beleven op een manier die goed bij jou past: fietsend, varend, wandelend of boven op een uitkijktoren! Genieten – met respect voor de natuur.

Samengesteld door Staatsbosbeheer, Ontdek Midden-Groningen, Stichting Kop van Drenthe, Regio Groningen Assen, Lieslot Smilde.
Met medewerking van diverse netwerkpartners Groeningen.

 Regio Groningen Assen
www.groeningen.nu

 GROENINGEN
www.beleefgroeningen.nl

Fotografie: Buiten-Beeld.nl, Kees de Wit, Marcel van Kammen, Marleen Godlieb, Ramon van Marwijk, Sponsland / Bureau B+B / MARTA pictures, Stella Dekker, Stichting Kop van Drenthe, Wilco van der Laan.
Vormgeving: Elise Boekema
1e druk: Juni 2022

DUIZENDEN JAREN OP HET VEEN

Het natte Groeningen is al duizenden jaren lang de ideale plek voor veen. Veen bestaat uit samengedrukte, onverteerde plantenresten en ontstaat wanneer planten onder water komen te staan en van de lucht worden afgesloten.

Neanderthalers & Romeinen
Groeningen is zo nat door de beken die er samenkomen, de lage ligging, de aanwezigheid van slecht doorlaatbare lagen en de invloed van de zee. Om hier te kunnen wonen en toch droge voeten te houden, zochten onze voorouders vooral de hogere en droge zandruggen op. Je vindt hier sporen terug van de Neanderthalers, Romeinse bewoning en offerplaatsen (Het meisje van Yde).

Turf
Halverwege de 19^e eeuw ontdekte men dat je veen kunt drogen tot turf. Turf was zeer geschikt als brandstof en om deze reden werd veel veen afgegraven. Zo ontstonden in Groeningen diverse meren.

Verdwenen veen
Om het natte gebied bewoonbaar te maken zijn grote delen in het gebied de laatste honderden jaren ontwaterd. Hierdoor kwamen de plantenresten in contact met de lucht en is het gaan verteren, waarbij CO2 vrijkomt. Een groot deel van het resterende veen is zo verdwenen.

Klimaatpositief
In Groeningen zijn een aantal natte natuurgebieden gemaakt om de gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan. De moerasgebieden houden water vast zodat overstromingen worden voorkomen. Door de hoge waterstanden verteren de plantenresten niet meer. Sterker nog, wanneer het veen weer groeit, haalt het veel CO2 uit de lucht. Wel 10x zoveel CO2 als bossen! En het zorgt ook voor koeling in hete zomers. Zo levert Groeningen een belangrijke bijdrage aan een klimaatpositieve regio.

Uit jullie kraan stroomt dus drinkwater uit Groeningen!

VEILIG VOOR HET WATER

Groeningen is een laaggelegen gebied tussen het Drents Plateau en de Groninger zeekleigebieden. Bij veel regen en hoge waterstanden in de beken, verzamelt al het water zich in dit lage gebied. Als gevolg van klimaatveranderingen zal het vaker en harder gaan regenen, en daarmee neemt de kans op overstromingen toe. De wetlands van Groeningen vangen dat water tijdelijk op. Hierdoor worden overstromingen en wateroverlast in bebouwd gebied voorkomen. Zowel nu als in de toekomst kunnen mensen hier veilig wonen.

Met zeldzame soorten ontwikkelt Groeningen zich als één van de mooiste vogelgebieden van ons land

BLIJ MET BIODIVERSITEIT

De meren en moerasgebieden in Groeningen zijn een thuis voor vele planten en dieren. De natuur ontwikkelt zich op een spectaculaire manier. Zo zijn de otter, de bever en de zeearend allemaal terug van weggeweest!

Diversiteit aan planten en dieren
In Groeningen kunnen dieren zich makkelijk van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen, omdat de natuurgebieden zoveel mogelijk met elkaar zijn verbonden. Voldoende hoge en stabiele waterstanden en een goede waterkwaliteit in combinatie met overgangen tussen natte en drogere delen zijn gunstig voor een grote diversiteit aan oever- en waterplanten. En waar veel verschillende planten en bloemen zijn, voelen ook veel soorten insecten zich thuis.

Verbinding voor bloeiende natuur
De ondiepe lagunes en de instromende beken zijn van groot belang voor het opgroeien van jonge vissen die later de grote meren intrekken. Sommigen vissen zwemmen tot aan de Waddenzee! Een grote variatie aan vissen is weer van groot belang als voedsel voor diverse vogelsoorten zoals de visdief, maar ook voor de otter. In gezonde ecosystemen heeft alles met elkaar te maken en is alles met elkaar verbonden. Zo zorgen we er in Groeningen voor dat de natuur tot bloei komt.

WONEN TUSSEN HET GROEN

Groeningen is een groene, gezonde omgeving waarin het goed wonen en leven is voor mensen én voor dieren.

Stille en geschiedenis
Hier liggen rustige, uitgestrekte natuurgebieden vlak bij de dorpen en steden en kan je genieten van stilte, ruimte en bijzondere planten en dieren. Tegelijkertijd laat de geschiedenis zich hier nog goed lezen in het landschap en cultuurhistorische gebouwen. Een bijzondere combinatie.

Ken je de natuurgebieden?
Woon je in deze regio, dan ken je vast één of meer van de natuurgebieden. Misschien heb je wel eens een fietstocht rond 't Roegwold gemaakt, geroeid op het Leekstermeer, vogels gespot in De Onlanden, gewandeld op landgoed De Braak of door het Slochterbos, of een kanotocht gemaakt op de Hunze? Het zijn allemaal natuurgebieden in Groeningen.

ZUIVER WATER UIT GROENINGEN

Het lijkt zo gewoon, schoon water uit de kraan. Maar wist je dat het Groningse drinkwater 'gewoon' uit Groeningen komt?

Schoon drinkwater
Bij Annen, Assen, Onnen, De Groeve en De Punt worden grond- en beekwater uit de Drentsche Aa gezuiverd tot drinkwater. Het is belangrijk dat de bronnen voor drinkwater schoon zijn. Natuur en de bodem helpen hierbij. Er zijn afspraken gemaakt om te voorkomen dat vervuiling van bijvoorbeeld wegen en landbouw in de bronnen komt.

Slimme oplossingen voor later
De vraag naar schoon drinkwater wordt steeds groter. Daarom moeten we zuinig omgaan met de natuur en ons water en slimme oplossingen zoeken. Zo stroomt er ook over 100 jaar nog zuiver drinkwater uit Groeningen uit de kraan. Een mooi voorbeeld is het Hunzedal (Tusschenwater). Hier gaan het vasthouden van water en het winnen van drinkwater samen, wat een prachtig leefgebied voor moerasplanten en -dieren heeft opgeleverd.

Veenvorming legt CO2 vast en levert zo een bijdrage aan een klimaatpositieve regio.

LANDSCHAP VAN DE TOEKOMST

Een nat gebied als Groeningen geeft mogelijkheden voor nieuwe soorten landbouw. De 'natte teelt' bijvoorbeeld. Hierbij worden grondstoffen voor onder andere bouwmaterialen geoogst op natte veengronden die buiten de natuurgebieden liggen.

Voedselbossen en pluktuinen
Een natuurlijk gebied als deze leent zich ook heel goed voor andere klimaatbestendige manieren van landbouw. Er komen steeds meer voedselbossen, pluktuinen en boeren die zelf hun producten verkopen. Want hoe korter de weg van het voedsel naar degene die het eet, hoe beter het is voor het milieu!

Landschap van de toekomst
Groeningen is constant in ontwikkeling. Er wordt gewerkt aan het vernatten van het veen dat ook bijdraagt aan verkoeling in hete zomers. In sommige veengebieden is het mogelijk om nieuwe bossen aan te leggen. Zo kan meer CO2 worden vastgehouden en komen er ook nieuwe mogelijkheden voor natuurbeleving. Landgoederen worden opgeknappt, er worden nieuwe routes aangelegd zoals het Roegbainderspad. Diverse wetlands, zoals het Zuidlaardermeergebied, worden steeds mooier gemaakt. En dat alles met oog voor de natuur. Op weg naar een klimaatpositieve regio!

GROENINGEN

Op weg naar een klimaatpositieve regio!

Deze vogels kun je tegenkomen in Groeningen:

Visdief
Zeearend
Witwangstern
Roerdomp
Blauwborst
Porseleinhoen
Smient
Rietzanger
Baardmannetje
Flamingo

GROENINGEN

